

Socialisering af hvalpe – en god start

Hvalpe fødes både døve og blinde, men udvikler sig eksplosivt, og allerede 2-4 måneder efter er de ganske selvhjulpne.

Det siger sig selv at så hurtig vækst og udvikling stiller høje krav til omgivelserne.

Ca. 14 dage efter fødslen åbner hvalpene deres øjne, og efter yderligere en uge begynder hørelsen at fungere. Sanserne fungerer ikke optimalt med det samme, men bliver bedre dag for dag.

Samtidig foregår der en imponerende vækst af hjernen. Denne vækst består primært i dannelse af forbindelser mellem de enkelte hjerneceller i takt med at de modtager informationer fra hvalpens sanser. I perioden op til hvalpens 12. til 16. leveuge vil hjernen tilpasse sig den information den modtager – ikke kun kemisk, men også fysisk i form af alle de dannede forbindelser.

Denne udvikling foregår kun en gang i livet, og i denne periode vil hvalpen danne sig et billede af sine ”naturlige omgivelser”.

Hvalpen bliver i denne periode hjulpet af sin naturlige nysgerrighed til at stifte bekendtskab med alt det, der omgiver den, og som den skal lære at kende. Den påvirkning hvalpen udsættes for på dette tidspunkt kaldes socialisering.

3-5 uger gamle hvalpe vil uden særlige forbehold tage kontakt til genstande, dyr og mennesker de præsenteres for, men herefter vil frygten for det nye gradvist stige, og når hvalpen er 12-16 uger gammel vil den have behov for tid og hjælp til at stifte bekendtskab med ukendte genstande og skabninger. Man siger, at socialiseringsvinduet lukker på dette tidspunkt, da der herefter ikke længere er mulighed for at præge hvalpen, men tilvænning kan naturligvis stadig lade sig gøre, dette er blot en meget langsommere og mere omstændig proces.

Den beskrevne udvikling er naturligvis praktisk for dyr der lever vildt, som hurtigt skal lære at klare sig selv, men hvor alt ukendt kan være farligt.

I det samfund vi anbringer vores hunde i kræver det dog en meget stor indsats fra især opdrætter, men også hvalpekøbers side for at sikre hunden et trygt og godt liv omgivet af børn, voksne, biler, toge, rulleskøjter, knallerter, fyrværkeri, støvsugere, hårtørrere osv.

Opdrætterens opgave:

Som opdrætter har man langt det største ansvar for, at hvalpen skal få en god start. Det er naturligvis vigtigt at forældredyrene har et godt og stabilt temperament, men derudover har man ansvaret for hvalpene i den vigtigste del af deres socialiseringsperiode.

I denne periode er det vigtigt, at hvalpene jævnlige hilser på mange forskellige mennesker af begge køn og i alle aldre. Et 2 årigt barn med høje hvin og klodsede bevægelser er ikke det samme for hvalpen som en 50-årig mand med fuldskæg eller en kvinde med stor hat eller solbriller.

Selvom det måske lyder fjollet er det en god ide jævnlige at klæde sig ud, når man håndterer hvalpene. På denne måde vænner de sig tidligt til store hatte, skæg, solbriller, tørklæder, styrthjelme, rulleskøjter osv.

Dagligdags lyde fra vaskemaskinen, støvsugeren, hårtørreren og barbermaskinen, samt forskellige typer af musik bør også være en del af hvalpenes daglige lydbillede.

Fra hvalpene er ca. 5 uger gamle, bør man begynde at tage dem med udendørs – sammen eller hver for sig for at vænne dem til de lyde, lugte og andre indtryk, der findes udendørs. Samtidig kan man i denne periode vænne dem til bilen. Små køreture af få minutters varighed vil være gavnlig tilvænning, når de senere skal transporteres til deres kommende hjem. Køreturene bør foretages på tom mave, da det gerne skulle være en god oplevelse, og hvalpe nemt bliver køresyge.

Det er vigtigt at alle oplevelserne gemmes som gode erfaringer hos hvalpene, hvorfor de naturligvis ikke skal udsættes for overlast fra uforsigtige børn eller voksne. Al samvær med børn bør være

under opsyn fra en voksen person, og det er en god ide at eventuelle gæster sætter sig ned til hvalpene frem for at bære rundt på dem.

Oplevelser som det er vigtigt, men vanskeligt at give hvalpene i den første tid kan af og til tilbydes som lydspor. Dette gælder fyrværkeri, skud, tordenvejr, tung trafik osv., der kan købes som optagelser på CD – og på denne måde tilbydes hvalpene tidligt.

Hvalpekøberens opgave:

Når hvalpen er 8 uger gammel kan den flytte til sit nye hjem, og nu overtages ansvaret for korrekt prægning af hvalpekøberen. Er hvalpen ikke solgt, er det vigtigt at opdrætteren er bevidst om at arbejde videre med hvalpen, da en hvalp, der f.eks. flytter fra land til by som 14-ugers og aldrig før har oplevet trafik og larm, vil få meget svært ved at vænne sig til dette.

Nu er det for alvor tid til at opdage den store verden – både menneskenes og hundenes verden.

Menneskeverdenen indebærer et behov for at stifte bekendtskab med trafik, hjælpemidler, åbne og lukkede trapper, broer, tunneller, kørsel i bil, bus og tog. For nogle hunde er det vigtigt at kunne færdes på et skib, og de fleste hunde vil have gavn af tidligt at stifte bekendtskab med andre husdyr som heste, får, køer, katte, kaniner, stuefugle osv.

Samtidig skal kendskabet til forskellige mennesketyper, husholdningsmaskiner, fyrværkerilyde osv. holdes ved lige.

Det er naturligt ikke praktisk muligt at præsentere hvalpen jævnlige for alt, hvad den kommer til at møde senere i sit liv i løbet af de første 1-2 måneder i det nye hjem. Jo mere alsidigt et miljø den er vænnet til, jo nemmere vil den dog have ved at acceptere nye ting, som vil ligne noget den har oplevet før. Man siger, at hvalpen kan generalisere.

Samtidig er hvalpen i gang med en meget vigtig udvikling af sit sprog. Dette sprog består bl.a. af et meget varieret kropssprog, som vi mennesker har svært ved at hjælpe den med at finpudse. Derfor er det vigtigt at den dagligt hilser på og leger med andre hunde af forskellige størrelser og racer.

Især leg med andre hvalpe er gavnligt for denne udvikling, og er i øvrigt med til at lære den at styre sit kæbetryk, så den ikke bider for hårdt under leg senere i livet.

Dette behov kan i byområder ofte opfyldes ved daglige besøg i de lokale parker, men det er en god ide at tilmelde sig et hvalpesocialiseringskursus eller andre arrangementer af samme karakter, hvis der er mulighed for det.

Spørg din dyrlæge om der arrangeres sådanne kurser på klinikken eller i lokalområdet.

Før du køber hvalp

Som det fremgår af artiklen har især opdrætteren stor indflydelse på hvalpens mentale udvikling, hvorfor det kun er naturligt at stille krav og spørgsmål som hvalpekøber. Interesse for hvalpens første uger og måneder afspejler sund interesse fra hvalpekøberens side, og vil kun blive modtaget positivt fra engagerede og seriøse opdrættere.

Og husk – en hund lever typisk 10-15 år, og denne tid skulle gerne være en fornøjelse for både hund og ejer, så hvorfor ikke investere lidt tid og engagement i en god start – den kan nemlig ikke laves om.

Dyrlæge Pernille Wennich, Fasanvejens Dyreklinik

Formand for DSKVE

DSKVE står for Dansk Selskab for Klinisk Veterinær Etologi, og er en forening af adfærdskyndige og adfærdsinteresserede dyrlæger. Hjemmesiden www.DSKVE.dk indeholder

yderligere oplysninger, samt en liste over dyrlæger, der tilbyder rådgivning og behandling ved problemadfærd hos hund og kat.